

Szerkesztőség:

Rimaszombatban, Pokorágyi-
uteza 1. szám. Ide intézendő
a lap szellemi részét érdeklő
minden közlemény és levelezés.

Bélyegtelen levelet nem fogadunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 8 korona
Fél évre . . . 4 korona
Negyedévre . . . 2 korona.

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER: VASÁRNAP.

Felelős szerkesztő: **KOMÁROMY ISTVÁN.**

Kiadó-hivatal:

Rimaszombat, Pokorágyi-uteza
1. sz. alatt a könyvnyomdában.
Ide intézendők a kiadóhivatal
illető előfizetés, hirdetésny,
nyiltér és egyéb felszólalások.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petitsor tér-
fogata 12 fillér.
Többszöri hirdetésnél árked-
vezmény.

Nyiltér:

Egy sor 40 fillér.

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala, nemkülönben minden hazai postahivatal, az előfizetés legzélszerűben posta-utalvány útján eszközölhető. — Hirdetést csak a kiadóhivatal vesz fel.

Az emberi szükségletek és a szabadság.

Volt alkalmam e lapok hasábjain már egy ízben igazolni azt, hogy az emberi cselekedetek mozgatója és irányítója a célszerűség, a cél szerűségi belátás, hogy tehát a népszellem, a hagyomány, hajlam, néptudat, vérségi kötelék, egy vagy különnyelvűség, nemzetiség sem az egyének, sem az egyének nagy tömegének elhatározását per absolute soha nem irányították, hanem legfeljebb csak mint felszínes, másod vagy harmadrangu tényezők szerepelhettek abban a nagy küzdelemben, melynek határt az emberi élet azért nem szabhat, mert a küzdelem egyedüli célja a napról napra megújuló emberi szükségletek kielégítése.

Az emberi élet célja a boldogság, a boldogság pedig a szükségletek kielégítéséből áll és így nem lehet más hajtó ereje az emberi törekvéseknek, az emberi munkának, mint az emberi boldogság elérésében okvetlenül szükséges emberi szükségletek — s ezek között is legelső sorban a táplálkozási szükséglet kielégítése.

Ezen szükséglet kielégítése vezette, kényszerítette az embert a munkára s e szükséglet kielégítése teremtette az emberi munka különféle fajait, a különféle foglalkozásokat. — Ezért lett az ember vadász, halász, földmivelő, iparos, kereskedő, de ezért lett katona és művész is és ezért társultak az emberek, léptek egymással családi, törzsi, nemzeti közületekké, ez volt oka az államok alakulásának, ez a népvándorlásnak, ez a hódításnak, ez a világ millió és millió emberéletet kioltó annyi sok háborújának s ez ma nálunk is a magyar ipar pártolása végett megindult nemzeti mozgalomnak.

Hannibal Róma iránti kiolthatlan gyűlöletét csak úgy értjük meg, ha tudjuk azt, hogy Karthagónak az emberi élet fentartása, a táplálkozási szükséglet kielégítése szempontjából volt szüksége Siciliára s mindazon tartományokra, melyeket hason szükséglete miatt magának vindikált Róma; Nagy Sándornak azért volt szűk Macedonia, mert Azsia széles térségei mindazt tud-

tak nyújtani, mit a kis kopár Macedoniától megtagadott a természet; Mózes törvényeit a zsidók táplálkozási szükségletének megfelelőleg alkotta, s Ázsiából, az emberi nem bölcsőjéből százezrek indultak nyugat felé akkor, mikor annak tejjel-mézzel folyó völgyei nem bírtak elég táplálékot adni az ott élő megszorodott sokaságnak; és a munka három korszaka: a rabszolgaság, jobbagság és a mai bér munka rendszere, a gazdasági berendezés azt a módját iparkodik fokról-fokra megvalósítani, a melyik az emberi nem minden rétegének biztosíthassa a létfenntartás biztos és jó kielégítését, de mivel azt eléggé biztosítani egyik se tudja, a socialismus új alapokon igyekszik felépíteni a világ egész strukturáját.

És a socialismusnak ez ép azért nem sikerülhet, mert a szükségletek kielégítésének jobb módjáért nem tud biztosítékot nyújtani.

Ime, tehát a leghatalmasabb ható oka az emberi cselekedeteknek; a fejedelmek, nemzetek, osztályok harcának. — Csak az emberi szükségletek, a gazdasági érdekek világa mellett értjük meg e küzdelmeket, értjük meg országok keletkezését és bomlását, alkotmányok átalakulását, nagy jogi intézmények rendeltetését.

Ez áll különösen a haladás jelenlegi fokán, mikor az emberi szükségletek oly rendkívüli módon megszorodtak, mikor tehát az anyagi javak, a gazdasági erők teljes kifejtése képezi az emberiség legfőbb törekvését, mikor nagyobb erő, nagyobb tudás, mélyebb értelem és százaszorosan több eszköz áll az ember céljai megvalósítására, mint akkor, mikor még csak a nyers erő, a kő vagy bronz durva eszközeit használhatta az ember, mikor még a természet erőit a helyett, hogy szolgálatába hajtotta volna, mint személyes isteneit imádtá.

Elég volna talán hivatkoznom a nagy francia torradalomra, mely egy századdal előbb egész Európa térképét megváltoztatta, de mely e mellett a mai kor három világ mozgató eszméjének kitűzésével egy új felfogásnak, az emberi fejlődés új korszakának nyitott utat. — E három világ-mozgató elem: a szabadság, egyenlőség, testvériség.

Miért kellett e három jelzőt zászlóra tűzni? miért kellett a 18-ik század végét és a 19-iknek elejét vérbe fojtani? Talán oly becses az emberiségre a szabadság, egyenlőség, testvériség, hogy azért érdemes és kell milliók életét eldobni? Talán a szabadság, testvériség, egyenlőség oly végcélja az embernek, melyet megvalósítani föltétlenül milliók életének árán is szükséges? Epenem; a szabadság csak azért becses, mert az ember végcélját szolgálja, mert elősegíti a boldogságot, s az egyenlőség egy elérhetetlen fantom, és a testvériség megtörli az egoizmus, az önérdék szikláján mindaddig, míg a jólét biztosítva nincs, mert testvériségért, az altruizmusért csak akkor fogunk küzdeni, lelkesedni, a mikor már mi magunk szükségét nem szenvedünk.

A francia forradalomnak is, mint minden küzdelemnek oka az emberi jólétért, a megélhetésért, az emberi szükségletek kielégítéseért irányuló emberi törekvés volt.

A nép éhezett s a királynak egy ebédje százezrekbe került, a munkásnak nem volt kunyhója s a király versaillesi palotájában százsámra voltak a lakatlan pazarfényű termek, a paraszt ronggyal alig bírta befedni munkában elfáradt tagjait akkor, mikor a tőle kisajtolt elviselhetetlen adókból a hatalmasok biborba és bársonyba öltöztek.

És e nép, mely éhezett, mely rongy koldus volt, a vadállat ösztönével rabolta el a gazdagok vagyonát, használta fel éhsége kielégítésére azoknak felhalmazott élelétárát ép úgy, mint az első vadász ember a fegyvere elé kerülő erdei vadat; e nép, mely látta azt, hogy urainak szabadsága s az ő szolgálata állta útját eddig szükségletei kielégítésének, proklamálta a maga részére a szabadságot s hogy urai többé ne lehessenek, proklamálta az egyenlőséget és testvériséget.

Nem a szabadság, nem az egyenlőség, nem a testvériség volt tehát az a ható ok, mely XVI-ik Lajos trónját ledönté, hanem az az örök küzdelem, mely a római proletároknak is ajkára adta e fenyegető szavakat: „Panem et circenses.“

Ma is ezért folyik e küzdelem az egész vonalon és e küzdelem kikeresi magának a legcél-

TÁRCZA.

Nordkap.*)

Midőn a mai estén nordkapi utazásom folyamán felvett fotogrammjaimat mutatom be tisztelt turista társaimnak, bevezetésül azt a kérdést teszem fel, hogy mi teszi Norvégiát oly kiválóan keresetté a turisták előtt? Az, hogy ez az egyetlen, könnyen és kellemesen hozzáférhető, művelt néptől lakott vidék, hol az éjjeli Napban, a folytonos nappalban gyönyörködhetünk; a hol nyáron az est-hajnal tüneményei az egész éjen át tartanak; s mindezt gyönyörű sziklás, havasi vidéken figyelhetjük, a hol az est-hajnal egyébképen is legszebb.

Hát valóban nem volna a Földnek egy más hasonlóan kedvező fekvésű vidéke mindkét sarkkör tájékán? Valóban nincs. A déli sarkkör még igen-igen messze kereken (Am.), 10°—20°, (Auszt.), (Af) 30° nyira, tehát 1000—3000 km.-re van a földrészek legdélibb csucsától, s már körülbelül össze esik a déli sarkot borító tengeri jégtörmelék határvonalával s a mi száraz földje van, az is lakatlan. Az északi sarkkör pedig a Botten-öböl fölött kiindulva a Kola félsziget déli szélén a Ural északi végén s az Ob torkolatán áthaladva Szibéria északi szélét végzi le s a Bering-szoroson áthaladva jóval Klondyke, a legészakibb aranyásó telep, s majd a Hudson-öböl fölött vonul s a Baffin-föld és Grönland déli végét levágyva Island fölött tér vissza Norvégia közepe tájához. Így hát a sarkkörön belül fekvő többi tájak Norvégián és Svédországon kívül hozzáférhetetlenek, külön nagyobb expedíció nélkül. Ellenben Norvégia télen-nyáron folytonos hajójáratokkal, Svédország ma már vasúttal leg-

északibb részeikig könnyen és kellemesen hozzáférhetők. És Norvégia legészakibb része csaknem 5°-nyira nyulik a sarkkörön belül, ott tehát a nap június 21-én éjtélkor is még 5°-kal áll a horizont felett s a gyönyörű Lyngen-fjordban és Tromsö tájékán is még 3—3.5°-kal s a lefelé délre egészen Norvégia középtájáig, az 50—60 km. hosszú Svartisen hőmező alsó végéig és a csodálatos, valóban cukorsüvegszerű Threnez-szigetek tájáig le nem megy.

A Norvég partok éghajlata télen és nyáron egyaránt kellemes, mérsékelt. A nyári meleget mérsékli az északi fekvés és a sok havas. A téli hideget pedig szinte bihetetlenül mérsékli a Golf. A tenger soha sem fagy be, nem úgy mint a Fiuménál is délebbre fekvő Wladivosztozkban; az egész norvég partvidéknek a Skager-Raktól a Nordkapig egyenlő a téli közép hőmérséklete s olyan mint New-Yorknak és Fiumének t. i. 0° C. Egész Svéd és Norvégországban nem láttunk egy dupla ablakot.

Mindezekon felül tudvalevő, hogy az a négy kis északi protestáns ország, Dán-, Svéd-, Norvég- és Finnország a legműveltebb a földön úgy értelelem, mint erkölcs tekintetében. Az igazság- és szabadságszeretet modern, klasszikus földjei azok. Hogy ne mennénk hát oda szívesen, kivált a kik érezzük, hogy lelkünk velők rokon, és a kik ott is minduntalan a rokonérés jeleivel találkoznak.

Ha az ember Norvégia legszebb vidékeit látni akarná, nagyon érdemes volna — mint a vasutak kiépülése előtt tették — az egész norvég partvidéket végig hajózni, Kristiániától akár Vardöig. A legmesésebben szép részek; képeikről úgy látom épen a Kristiániát Trondhjemmel összekötő vonaltól nyugatra, az ország délnyugati részén vannak, amiből mi sajnos, semmitsem látunk. A Hardanger, Soagne, Nord és Romsdalo-fjordok vidékei ezek, melyek 100—150 kilométernyire kanyarogva nyulnak be magas hegyek közé, de mi e gyönyörű vidéket mel-

lözve, a legérdekesebb, az éjjeli nap felé törekedtünk és a mellett ott is, Norvégia északi részein annyi szépet láttunk, hogy már szinte sok volt.

Felmenő utunk szelidebb vidéken vezetett. Svédország hosszában, keleti oldalán mentünk vasuton végig és a legészakibb folyója, a Torne mellett szélességében is átszelve jutottunk norvég földre, már túl a sarkkörön s az ott igen keskeny Norvégiát is átszelve, a szép Rom-laken-fjordnál leszálltunk a tengerhez és az óriás Vest-fjord tölesérének csövét képező Ofoten-fjord végénél Narvikban hajóra szálltunk. Ez hosszú és némelyek szerint egyhangú ut, de nekem nagyon érdekes volt az egész svéd lapályt, vagy inkább dombvidéket végig szelni és látni a legdélibb Svédország kővér szántóföldjeitől kezdve a rengeteg túrfás, moosaras erdőkön keresztül Kiruna nyomorgó nyírfácskáig és hatalmas vashegyéig az egész Skandináv félszigetet alkotó óriás Óskönek a jégkorszakban simára, gömbölyűre lekopatott gránit-szikláit.

Mi sajnos, egy éjjel és délelőtt hálókocsiban utaztunk Trelleborgból (Svédország legdélibb csucsán) Stockholmba. Azon utnak tehát csak kezdetét és végét láttuk. Stockholmban harmadfél napig gyönyörködtünk. Azután Upsalában, Bräckebeben, Jörnben és Kirunában előbb vendéglőkben, majd csak kényelmes hálókocsinkban halva érkeztünk Narvikba. Így tehát csak nappal utazva, 5 nap alatt lehet végig vasutatni Svédországot. Gyorsabban el lehet érni a végezt a „Lappland Express“-szel, amely ugyan nem tesz meg egészen 40 km.-tert átlag óránként, de kevés helyen állva meg, három óra hijján 2 nap alatt teszi meg az utat Stockholmtól Narvikig. Stockholmból délre jövet 5 órát kell várni a lappland expressre déltájában és Berlin—Stockholmtól leggyorsabban 24 óra alatt Sassnitz-Trelleborgon át. Így Narvikot Berlinből 3 nap és 2 óra, Budapestról pedig — Berlinben egy napot pihenve is — 5 nap alatt lehet elérni. Aki csak az éjjeli nap gyönyörű világában frissülni óhajt és nem akarja magát a kínál-

*) Urániai előadás a „Tompai Társaság“ február 24-iki estélyén, melyet szerző a budapesti turista társaság gyűlésén megismételt.

szérűbb eszközöket. — Ez eszközök között nem utolsó helyet foglal el az alkotmány és kormányforma, vagy a hazafias érzés és a nemzeti ipar.

Franciaország, mely másfélszáz év óta vezető, első népe a világnak, tüzből-verből kiforrva nagy forradalmában ép úgy, mint a már modern korban születt szabad Amerika közületi berendezésében a fejlettebb republikánus formát választotta, — Anglia, a legnagyobb világhatalom, egyeduralmi rendszerét annyira a köztársasági mintára szervezte már sok század óta, hogy királya csak fényben, pompában és küldiszben örökletességben előzi meg a rövid évekig representáló praesidenseket s a monarchikus többi európai államok műveltségi viszonyaiknak megfelelő mértékben korlátozzák vagy hagyják korlátlanul államfőjük hatalmat, ellentétben Keletnek fejedelmi zsarnokságot tűró népeivel, fényes bizonyosságul annak, hogy a szabadság nem célja az embernek, hanem csak egyik eszköze a cél elérésére; ép oly eszköz, mint a munkának külféle nemei, mint a mily eszköze a kereskedelem és ipar vagy régebben a foglalás és hódítás.

Szabadságra szüksége van az embernek célja s a szükségletek kielégítése végett; de a szabadság maga nem cél, csak eszköz, mely előttünk csak akkor lesz becses, ha műveltségi állapotainknál fogva célszerű és szükséges, míg ellenkezőleg fölöslegessé, szükségtelenné valik, ha a cél más eszközökkel könnyebben elérhető, mit igazol maga az a tény is, hogy az egyenlőség és testvériség, melyet a szabadság elvével egyenjogunak tartanak, végeredményében egyes negatívát képezi minden szabadságnak, mert az egyenlőség elvére alapított állam és társadalom az ember egyéni értékét, hajlamainak különféleségét nem ismeri el s elvének érvényesítése végett zsarnoki eszközökkel törekszik az igaztalan egyenlőséget fentartani a szabadság tökéletes kiirtása mellett, minek bizonyosságul elég talán felhoznom azt, hogy az emberi boldogság, egyenlőség és testvériség magasztos elveiért küzdő szocializmus a szabadságot másodrangúnak tekintve nemcsak hogy meg tud alkudni a zsarnoksággal s abszolutizmussal is, mint azt a régi mexikói inka-birodalom története, az első keresztények szocialis társasága, vagy a Bakunin és Marx abszolut hatalmatól függő internacionálé vagy a nálunk grassáló szocializmus példája tanúsítja, hanem — ha elvében hű akar maradni, éppen az egyenlőség, testvériség s egyenlő boldogság elérése végett — egyenesen meg kell tagadnia az egyéni különbségeket s kiválóságokat, szükségképen elismerő szabadsági elvet.

És ez az oka, hogy a szocializmus csak a tömegre tud hatni, hogy azok, kiknek magasabb műveltsége, egyéni kiválósága nem tud megnyugodni a szabadság letérésében, nem szegődnek a szocializmus táborába, bár annak elveivel rokonszenveznek, hanem céljokká fogadják a szabadságot, mert az ő boldogságuk csak úgy teljes, ha azt a szabadság útján érik el, miként a finomabb izlésű ember csak akkor kel fel megelégedetten déli ebédjétől, ha testi egészsége fentartására szükséges ebédje jóízű eledelekből állott, mert az eszközök az ember kezében mindig mint közelebbi cél szerepelnek s a közelebbi célok a végeztél: a boldogság szempontjából eszközökké válnak annyira, hogy a tárgyilagossá

közö sok érdekes várossal fásasztni, annak inkább ezt a módot ajánlanám. Mi azonban két hét alatt jutottunk el ugyanoda, mert Dresden, Berlin és Stockholmban több mint két-két napot töltöttünk, Bécsben és Upsalában egy-egy délutánt és éjjelt s nem is utaztunk mindig a leggyorsabb vonaton. Narvikban a „Vesteraalen hajóstársaság” Hadsel nevű hajójára szálltunk, amely egy nyáron 5-ször teszi meg ezt az utat; Narvik-Norkap és vissza, melyet társaságunk, (mintegy 45-en) teljesen betöltött s amely hajó a hozzá hasonló Röst-tel együtt járva vitt bennünket az Ofoten fjord, Tjeldsund, Vaap-fjord, Solberg-fjord, Gisund, Rystrom, Tromsösundet, Grottsundet, Kaagsund, Sophavet, Sörösund, Röltösundetén keresztül Hjelmsö és Magerö északi oldalán a nyílt jegestenger hatalmas hullámain eme sziget északkeleti fekvésű Hornviken nevű öblébe, egy és egyenyed nap alatt, ahol este 10 órákor kikötve felmáztunk a közel 300 méter magas Nordkap sziklára elég meredek kigyózó gyaloguton kifeszített kötelek mellett. Sajnos, az ég ekkorra beborult, az eső permetezett, de azért élféltájban három sikerült fényképet vettem fel a Nordkap tetején.

Az éjfél napban mi már a Vaagsfjordnál gyönyörködtünk s így vigasztaltuk magunkat, hogy a Nordkapról nem láthattuk. Leggyönyörűbben láttuk azonban a Lyngen-fjordból. Visszafelé menet u. i. menekülve a jeges tenger gorbombáitól, Hjelmsö déli oldalán elhaladva, ugyanazon szundokon át mentünk, mint felmenet, reggel Hammerfest előtt álltunk kis ideig, de a Kvänangsfjord előtt Kaagen és Ulvösen déli oldalán hajóztunk a szorosokon a Lyngenfjord belsejébe s Lyngenseidelnél ismét este 10 órákor kiszálltunk. A lapp tábor megszemlélése és némi lapp különlegességek vásárlása után felséges sétát tettünk éjfélig a pompás illatu havasi kaszálók közt, zugó, kristálytisza hegyi patakok mellett, a Kjustinderne glecsere alatt, melyről azt hittük, hogy 1 félóra alatt elérjük, de egy félóra után láttuk, hogy még vagy 2 óra be kell töltenünk.

végeredményében semmi más, mint a cél maga az eszközökkel együtt.

És így van egy széttephetlen kapocs a gyakorlati életben az emberi szükségletek és a szabadság között; így lett a szabadság hol cél, hol eszköz, egyúttal pedig tárgyilagossá cél, hogy a modern ember együtt kívánja mindkettőt, egyrészt azért, mert van ereje kivívni, megszerezni mind a kettőt, másrészt azért, mert gyenge arra, hogy a szükségletek kielégítését biztosítani tudja az egész emberiségnek. Biztosítja tehát önmagának azzal, hogy biztosítja annak a szűkebb emberi csoportnak, melyhez tartozik: nemzetének. — Igyekszik gazdag, s erős lenni, hogy gazdag és erős legyen nemzete, mely hivatva van biztosítani az ő szabadságát, mert csak erős, gazdag nemzet lehet szabad, s csak szabad, erős nemzet védheti meg tagjainak vagyonát és szabadságát.

Tulipán-kert. Megjelent a nemzeti jelvény — a tulipán — nálunk is. — Megmozdult a magyar társadalom az egész országban — mert elérkezett az az idő, mikor a magyar társadalomnak a saját lábán kell járnia. — A magyar társadalom egyesülete alapszabályának, melyet a kebelben dobogó legfőbb hatalom, a magyar sziv erősít meg, legfőbb pontja: szeresd a hazát, pártold a magyar part s légy igaz hazafi; — jelvénye pedig a szép magyar virág, a tulipán, melyet már őseink kertjeikbe ápoltak, ládaikra, házaik falaira festettek, — a nemzeti színű tulipán, melynek piros a virága, fehér a gyökere, szára s zöld a levele. — A magyar ipar pártolása legyen ma a legfőbb dolog, s a kik e programban egyesülnek, azok tűzzék keblükre a tulipánt, írják be ezzel magukat abba a nagy egyesületbe s fizessék le e szép jelvényért azt a csekély 1, 2 vagy 3 koronát, melynek kisebb tagsági díj talán nincs is. De alakuljon meg a vezetőség is, ebredjen fel a Casino és Polgári Olvasókör magyar ipar pártoló bizottsága mely almából s tűzze fel a tulipánt. A Nőegylet, mely vezető szerepet visz városunk társadalmi életében, mozduljon meg s karolja fel e legnemesebb célt annál is inkább, mert éppen a női divat-cikk azok, melyek eddig az idegen ipar terjesztői voltak, a kereskedők, ha igaz magyar hazafiak akarnak lenni, üdvözöljék örömmel a tulipánt s ne tartssanak üzletükben semmi olyat, mit nem magyar kéz és magyar elmélettel s az iparosok, ők tűzzék fel legelső sorban a tulipánt s minden erejükkel igyekezzenek oly iparcikket előállítani, mely nem rosszabb, de jobb a külföldinél. És mindnyájan, kik magyarok vagyunk, kik tagjai vagyunk a magyar társadalomnak, legyünk egyek a tulipán jegyében, mely hivatva van arra, hogy egyesítsen, gazdagítson, hevítsen s összeforrasszon minden magyar szívet. Tűzzük fel a tulipánt!

A „Napközi Otthon” bezárása.

„36 fiu, 34 leány, összesen tehát 70 didergő gyermek nyert városunk, pénzintézetünk és társadalmunk áldozatkészségéből 4 honapon át meleg otthont... 86 étkezési napon át 4566 adag meleg ételt osztottunk ki az éhezők között”

Dr. Marikovsky Istvánnak a „Napközi Otthon” és „Jótevény Nőegylet” fáradságtalan igazgatójának ez egyszerű, de sokatmondó szavai fejezik ki leghívebben e derék intézmény jelentőségét emberbaráti, szocialis és magyar nemzeti szempontból egyaránt.

70 didergő, szegény iskolás gyermek nyert meleg otthont, meleg ételt negy hónapon át!

Ki ne érezné e kijelentés súlyát? Szomorú és leverő kezdet? Megnyugtató, sőt felemelő, jóleső befejezés? Érezzük mind.

S átérzte mélyen az az illustris, szép társaság, mely folyó hó 4-én, szerdán délelőtt 11 órákor az állami elemi leányiskola egyik földszinti termében egybegyűlve a „Napközi Otthon” bezárását ünneppé emelte. Megható és keresetlen egyszerűségében is az emberbaráti szeretet meleg, színes ünnepévé!

Ott láttuk az intézmény lelke, a Nőegylet nemes,

járni. Az Uisfjord keresztgátát képező keskeny Kjusen-öböl végétől visszafordultunk és siettünk a hajóhoz, hol a lapok czifra ruháikban körül csónakáztattak. A látvány gyönyörű volt, de kivált a folytonosan alkonyati bibor és lilá színekben megvilágított havasok. — Amint azonban hajónk éjfélkor elindult vissza észak felé, a kétoldalt gyönyörű hegylencsékkel diszített hatalmas fjordban káprázatosan széppé lett a táj. A fjord sima vizükre felett csekély magasságban folyton előttünk ragyogott az éjféli nap. Ahg birtunk megválni szemléletétől s mialatt vagy egy óráig néztük, már lassacskán emelkedett Ra lényes koesija nappali diadalutjára.

Elemeljük egy kissé a gyönyörű norvég éjjelek titkát. A nap este 6 órákor ezen a tájon 20—22°, nálunk 16—17° magasságban áll a leghosszabb napok idejében. Nálunk azonban két óra múlva lenyugszik és van legalább 8 óras éjjelünk. Ott ellenben a nap csak nagyon lassan emelkedik, delben elérve a 45—46°-ot a látóhatár felett. Este 6-tól reggel 6-ig tehát ott folytonos alkony vagy hajnal van az ég és a tenger, a felhők és a hegyek gyönyörű színeivel.

Julius 19-én reggel Tromsönél álltunk pár óráig, megnézve a szép északi muzeumot. Azután ugyanazon szundokon át haladtunk, mint menet a Vaagsfjordig, ahol a Senjehezten és Bjarkö sziget közt az Andsfjordba térünk át, itt elválva hűséges társajónktól, a Röst-től, mely Narvikba tér, mig minket, az egész társaság oda törekvén, Trondhemig levitt a Hadsel.

Andö és Hinnö, majd Langö és Hinnö közt a Sortlandssundon haladva Hadsel szigethez értünk, hol Stockmarknesben a Vesteraalen hajós társaság székelyén pár órára kikötöttünk ismét este 10 kor, s itt is illatos rétek közt sétáltunk. Éjféltájban tovább indulva a híres Raftsund felé, sajnos beborult ránk az ég, s a gyönyörű Troldfjordban csak a hegyek derekáiig gyönyörködhettünk. További utunkat is a hegyeken fekvő kód árnyékolta be.

nagy elnöke: Samarjay Jánosné körül Molnár Józsefné alelnököt, Marikovsky Istvánné igazgatót, továbbá özv. Bernáth Gyuláné, Kern Adolfné, dr. Veres Samuné, Soós Ferenczné, özv. Csider Antalné, Feketéné Otte Hedvig, Rátkó Margit, Gyürky Margit, Institoris Marcus stb. nőegyleti választmányi és rendes tagokat.

Velük szemben nagy számban volt képviselve a férfi-nem is. Ott láttuk a sok között Baksvay István kir. tanácsost, aki a hivatalos ügyben elfoglalt gondnoksági elnököt, Lukács Gézát, vármegyénk népszerű főjegyzőjét is helyettesítette; továbbá dr. Kovács Lászlót, városunknak a jótékonyokban is előjáró polgármesterét, Loysch Ödön főgimnáziumi igazgatót, Baráth Károly várdedei ev. missói lelkészt, dr. Kármán Aladár, dr. Veres Samu gondnoksági tagokat, Becske Balint jánosi ref. tanítót, a rimaszombati tanítói járáskör buzgó elnökét, továbbá Kathona Géza, Matolcsy Pál és Törköly József igazgatók vezetése alatt az áll. polgári és elemi iskolák tanteszüleit is, ami Kathona igazgató helyes és finom nevelői tapintatát dicséri; a polg. leányiskolai IV. osztályu növendékeit teljes számban. A kit megszoktunk volt ott látni mindenütt, ahol jót gyakorolnak: a Napközi Otthon eszméjének jószívű felvetője: Drusner György kir. tanf. sajnos. már nem jelenhetett meg.

Pontban 11 órákor bevonultak az árvák is.

Ekkor felállott az elnöki asztal mellől Samarjay Jánosné s őszinte szívbéli szeretettel és szép szavakkal üdvözölve az egybegyűlteket, az ünnepélyt megnyitotta s egyben felkérte Marikovskyt, hogy igazgatói jelentését terjessze elő.

Erre Marikovsky Istvánné, a női szóokoknál szinte páratlan nyugodtsággal és mégis nemes lendülettel a következő beszédben méltatta a „Napközi Otthon”-nak mult téli működését:

„Tisztelt Uraim és Hölgyeim!

Az elmúlt év őszén már harmadszor fogadta választmányunk szíves örömmel a helybeli állami iskolák Gondnokságának átiratát, melyben a pusztákról bejáró és a szegény iskolás gyermekek számára egyesületünk által kéri felállítását a „Napközi Otthon”-t.

Őszinte örömmel fogadtuk e felhívást s foglaltuk el újból azt a tért, a melyet két éven át megszoktunk magunkénak tekinteni, s a melyen városunk előjárósága, a tanfelügyelő ur, gondnokság, pénzintézetünk és a társadalom minden rétegenként hathatós támogatása mellett könnyű volt otthont találnunk s otthont teremtenünk a szegény, meleg ételt nélkülöző, didergő gyermekek számára.

Ebben a tapasztalt támogatásban bízva, kezdtük meg működésünket december 4-én, 36 fiu, 34 leány, összesen 70 olyan gyermeket véve fel az elemi iskolák tanulói közül, kikre ez a meleg ebéd igazi jótétemény volt.

Négy teljes hónap mult el azóta, s míg itt napról-napra fölhangzott az áldást kérő és a hálaadó ima a gyermekek ajkán, — odakünn megnyitlak a szívek, s mindazok, kiket megszoktunk ott látni mindenütt, hol jót, szépet és nemeset lehet tenni, siettek biztosítani 70 szegény gyermek meleg ebédjét. Ez tette lehetővé, hogy 86 étkezési napon 4566 adag ebédet osztottunk ki, a nélkül, hogy a mult évek tökéstitett feleslegét meg kellett volna bontanunk. Sőt örömmel jelenthetem, hogy a „Névnapi megváltási alapítvány”-unk 140 korona új adománynyal s a mult év tökéstitett kamatjával 120 koronáról 265 koronára emelkedett. Hála érte az alapítóknak!

Es hála mindenkinek, kik e szerény otthon feltartásához hozzájárultak! Mert a gyermekvédelmet ugyan az állam vette kezébe, de azért tévedés volna azt hinnünk, hogy ezzel a társadalom kötelességei megszűntek. Ezek a kötelességek megmaradtak: mindnyájunk számára, minden gyermek iránt. Mert bár a verbéli kötelek, szívünk érzelmei óriás különbséget tesznek a magunk, hozzánk tartozói, az idegen, a szegény és a senki gyermekei között, — általános magasabb emberi és nemzeti szempontból az a sokféle gyermek tömegben véve, egy egyetemes kincs, mely reánk, felnőttekre van bízva, s ebben a kincsben egy nagy feladat: fejleszteni, nevelni, minden jóra és nemesre fogékonytá tenni, s a hol kell, megmenteni egy egész nemzedék szívet, lelkét! — Ez a kincs ma értékesebb, a feladat nagyobb, mint bármikor előt, — hisz ez a nemzedék a jövő Magyarország jövője, — ezt a nemzedéket jobba kell nevelnünk magunknál, ezt a jövőt szebbnek biztosítanunk a jelennél!

Reggel három és nyolcz közt Svoldvárbán álltunk Ostvågö déli oldalán hol kapitányunk lakik, s hetenként csak pár órát tölthet családjánál. Innen délfelé átszelve a nagy Vestfjordot a norvégpartokon végig hajóztunk, semmit sem látva az óriás Svertisen hómezőkből, melyek hossza 50—60 km. Hermundö csucsat sem láthattuk, s Trenen a távolban kísértett, végre Alsten szigetét (hol Sandnesjöennél egy órát álltunk) este 11 óra tájban eltakarodtak a felhők, úgy hogy a Syvsöstre egyrészt levehettem. Hajnali 3 órákor a Torghutten lyukas hegyénél álltunk meg kissé, s átlátva az ablakán tovább hajóztunk a temérdek simára koptatott lapos szikla között egészen Trondhjenig, hova az ötödik nap délutánján értünk.

A gyönyörű dom felséges tágas gothikus iveteit futólag megnézve, Trondhjemből hálókocsiiban Christianiába utaztunk, hol a velünk nagyban rokonszenvező norvégok között kellemes két napot töltöttünk. Onnan ismét vasuton utaztunk a Trollhättani vízesésekhez, s ott majd Göteborgban, a svédek e szép élénk kereskedő városában ismét meghálva Kjömbhavnt mentünk Helsingör-Helsingburgon át. Kjömbhavnt, mint élénk nagyvárost, de különösea remek szobrászati kincseit, melyekben Thorwaldsen szellemének áldása látszik, élveztük. Végre Korsör Kielen át Hamburgba utaztunk s a mesés forgalmu kikötőt megnézve, a szép Leipzig és Prágán át hazá.

Művészeti és technikai téren szerzett benyomásainkat méltatni itt nincs helyünk vagy inkább időnk, de bármily hatalmas mennyiségűek azok, mégis háttérbe szorulnak a természet ama zordon fenségű templomában, az északi norvég partvidéken szerzett természeti benyomások mögött. Talán csak a norvég néplélek imponzans komolysága, nagysága és nemessége tesz ránk még annál is nagyobb hatást.

Budapest, 1906. márczius 15.

Székly István.

Es ezért nem szüntenek meg a társadalom kötelességei a munkás, a szegény, a senki gyermekei iránt. — Mondhatnak a gonyolódók, a mindent tagadni akarók akármit; tiszta buza konykolyt még soha sem termett. S ha mi lelkünk legjobb akaratával, szívünk legmelegebb érzelmével emeljék ki a didergésből, elhagyottságból, éhezéssel azokat a gyermekeket, kiket a sors egy jobb helyzet áldásaitól megfosztott, — kell, hogy a szeretetnek ezen munkája idővel meghozza gyümölcsét, kell, hogy az a nemzedék, mely a társadalom jóságának élvezetében növekedett, annak javára, hasznára váljék.

S azért hiszem lellem teljes meggyőződésével, hogy itt, e szerény otthonban jó munkát végeztünk. S ma, midőn ez évi működésünket befejezzük, engedjék meg nekem, hogy mindnyájunkra, kik ez intézményt szóval, tettel, adománnyal támogatták, egyenként és összesen kérhessem a jó Isten minden áldását!

Még alig csillapult le az a meleg, lelkes éljenzés, mely a férfiasan szép és női szeretettől áthatott hatalmas beszéd nyomán felhangzott, midőn felemelkedett az őz *Laksay István* kir. tanácsos, a jótékony Nőgyesület egyik alapítója és tudós titkara. A távollévő elnök megbízásából, az állami iskolák gondnoksága nevében fejezte ki hálás köszönetét a jótékony nemes gyakorlóit iránt. Fiatalos hévvel és melegséggel elmondott szép szavai után dr. *Kovács László* polgármester mondott még őszinte, meleg köszönetet a maga és a város közönsége nevében a jótékony Nőgyesületnek, lelkes elnökségének a „Napközi Otthon” szervezéseért és mesésen gondos fenntartásáért.

Ekkor kiállt a sorból egy barna füeska és bátor hangon adta elő a pártfogoltak háláját; majd társaival együtt térdre hullva kérte a jóságos Isten áldását az ő jötevőikre: a Nőgyesületre.

Sok szembe szökött hivatlan könnyek e meghatározó hatása alatt. Még a férfiak oldalán is!

Meghatva köszönte meg végül és kérte a jövőre is nyájás, szép szavakkal a jelen voltak érdeklődését, szíves megjelenését *Samarjay Jánosné* elnök. Budapestről jött fel e bezáróra, hogy jelen lehessen az idej utolsó, a 87. ingyen ebédnél, 70 szegény, iskolás gyermek ez évben utolsó örömeinél. És hogy az emberszeretet diadala hirdető jelentésével serkentse, buzdítsa társadalmunkat újabb hódításra. Újabb győzelemre.

Ez ünnep fényes, jótékony melege: mind az övé. S övé az árvák, elhagyottak hála imája is.

Dr. Wallentinyi Dezső.

Bücsűszó és üdvözet.

Vármegyénk területe és népessége nagyságát, exponált földrajzi és néprajzi alakulását, iparát, kereskedelmét és földművelését; százados történeti múltját tekintve: méltán viseli a Kis Magyarország sokat mondó nevét.

E vármegye szellemi fejlődése, anyagi gyarapodása, avagy hanyatlása: egyaránt nagy nemzeti, egyetemes magyar érdek. Az egész ország öröme, bánata.

Vezető állásainkban történő minden fontosabb személyi változás tehát kell, hogy lapunkat a „Gömör-Kishontvármegyei közlönyt” eszmélkedésre, sőt őszinte, nyílt szóra, vélemény-adásra kényszerítse.

Ily fontos vezető állásnak tekintjük a kir. tanfelügyelői állást is. Ily fontos eszmélkedésre, őszinte véleményadásra készítő körülménynek az itt most végbe ment személyi változást.

Druisner Györgyöt, az eddigi kir. tanfelügyelőt a még exponáltabb helyzetű Nagyküküllővármegyébe rendelte a tanügyi kormány s helyébe onnan ide helyezte át *Pogány István* kir. tanfelügyelőt.

Kötelességünk: véleményt mondani az eltávozóról. És szavunk van az utódhoz is.

Véleményünk az elfogulatlan kritika lesz. Szavunk meleg munkatársi üdvözet, komoly, férfias szó.

Hiszzen munkatársaink tekintjük mind a kettőt — közművelődési állásuknál fogva.

Druisner éppen 3 éve jött Szepesből. Tanügyi tekintetben mintá-vármegyéből, mintá-irodából. Hol a tanfelügyelő: tekintély. Tisztelet, becsület tárgya.

S talált itt — fáj, de kimondjuk — talált itt elhanyagolt irodát, zilált tanügyi viszonyokat, sárba taposott tanfelügyelői tekintélyt. A peritériákon a tanítóság — mint a pásztor nélküli nyáj — évek óta egységes, tervszerű vezetés híján jobbra-balra bolyongott a tanügy téves és kényes mezején. Ki csalé, ki hajsza. Hej! pedig együtt be nagy erőt képviselének!

Az új tanfelügyelő helyzete, feladata kritikusan nehéz volt.

Bizalmas munkatárs nélkül benn az irodában, szak-szerű és megbízható tájékoztatás nélkül künn a vidéken: egy magára hagyatva, saját erejében bizva és csak legjobbjaink által támogatva fogott a nehéz feladat megoldásához.

„Gömör megye minden részét meg kell nyerni a magyar szónak, magyar hazaszeretetnek, a magyar kulturának. Állami kisdudovók, állami iskolák és munkás, művelt tanítói kar nevelése által!”

Ez volt a célja. S hozzá — ugyyszólván — egyetlen fegyvere: az államosítás!

Bezárkózt az irodájába, s nem törődve a társadalmi szokásokkal, külsőségekkel, dolgozott. Korábban ment be s később jött ki mindenkor a hivatalos óráknál. Itt a városban vizitálni nem ért rá.

Annál többet vizitált künn az iskolákban. Beült reggel. Déli harangszóra elment ebédelni — tervezettni a paphoz vagy a vendéglőbe. S ebéd után ismét beült figyelőnek, ellenőrzőnek s a hol kellett példát nyújtó tanítónak, előadónak. Tanított, intett, dorgált, buzdított. A dicséretet mindig későbbre tartotta fel. — Mértékekkel osztogatta ott is, hol igazi érdemet talált. „A kötelesség teljesítése kötelesség!” — ez volt a meggyőződése, melyet talán túl nyíltan hirdetett. Szemtől-szembe, kivált idegenek előtt talán senkit sem is dicsért meg.

De illetékes helyen, szűkebb baráti körben annál jobban, annál melegebben, őszinte kartársi szeretet hangján szólt tanítóiról, kiknek mindenikét személyes tapasztalatból ismerte, mint a régi nagy hadvezérek katonáikat.

A huzalgést, a képmutatást gyűlölte. Ő maga tán sokszor túl őszinte is volt. Olyanok előtt is, kik azt tán meg sem érdemelték.

Ezért nem volt sokak előtt nagy a népszerűsége.

Amivel különben is keveset törődött. S ezért — tiszta, egyenes jellemeért, rengeteg munkásságáért, szerető szíveért és ideális törekvéseiért szeretik, becsülik oly szokatlan melegséggel jóbáráit, őszinte tisztelői.

A polonkai 6 tanítós állami el. iskola és kisdudovó intézet, a závadkai 4 tanítós iskola és dadó, a helpai 5 tanítós iskola és dadó, a pohorellai 6 tanítós iskola és dadó; szóval az egész *Garamvölgy*, továbbá az állami óvodák egész sora (*Klenóc, Nagyszlabos, Csetnek, Feketelehota, Andrási, Ráho* (állandó menedékház) és a *Putnokon, Jolsván* befejezett tárgyalások egy áll. népiskola, polgári leányiskola és kisdudovó felállítására; aztán *Ochtina* és *Nagyveszterés* megnyitására kész iskolái és kisdudovói a vidéken; az épen árlejtés alatt álló rimaszombati áll. polgári leányiskola épülete s az előkészített *tamásfalvi* iskola; s általában úgy az állami, mint egyéb jellegű iskoláinknak tanügyi téren örvedetesen tapasztalható fejlődése és fellendülése: mind az ő tervszerű és kitartó munkásságának mindenkor ismert hirdetői.

Megszállotta az egyes völgyek legészakibb pontjait. Törekvése volt: idegen nyelvű testvéreinket vonni erre mi felénk; de alulról is előkészíteni a diadalt, az össze-olvadást egy-egy fontosabb stratégiai pont megszállásával.

Hogy mennyire jutott rövid három év alatt: a fenti intézmények beszédnél szebben bizonyítják.

Ezért becsültuk mi *Druisner* s ezért sajnáljuk őszintén váratlan távozását.

„Ez őszinte sajnálkozás elődöm távozásán, az én biztató, buzdító reménységem és igaz örömem. Ismerem őt; mindenben igyekezni fogok nyomdokain járni.” — E szavakkal mutatkozott be a minap szűkebb körű beszélgetés közben az igen rokonszenves megjelenésű utód: *Pogány István*, vármegyénk új kir. tanfelügyelője.

Kövesse bátran! Szíves készséggel támogatjuk nemes törekvéseit.

Azzal a bizalommal, őszinte tisztelettel és bizó reménységgel üdvözljük őt körünkben, melylyel a távoztól elbucsuzunk, mely alkalommal őszinte szívvel kívánunk a távozonak „Isten hozza!”-ot, az érkezőnek pedig „Isten hozott!”-at.

Hírek és vegyesek.

Személyi hírek. Pelsőczy *Hámos* László, vármegyénk közszeretnek örvendő főispánja családjával f. hó 5-én városunkba érkezett és több helyen látogatást tettek.

Marton János, a Rimamurány—salgótarjáni vasmű-részvénytársulat főügyésze családjával a mai napon hosszabb időre szintén városunkba érkezett és *Bornemisza* László alispánnál szállott meg.

Tomcsányi István m. kir. honvéd huszárszázados és *Nagy Pál* m. kir. honvéd-hadnagy rokonaik látogatása céljából pár napig szintén városunkban időztek.

Diszpolgári oklevél átadása. A városi képviselőtestület által Rimaszombat város diszpolgárává megválasztott *Lukács Géza* vármegyei főjegyzőnek a gyönyörű szép kivitelű diszoklevelet f. hó 1-én, vasárnap délben nyújtották át. A küldöttség tagjai voltak dr. *Kovács* László polgármester és dr. *Gyürky Pál* főjegyző vezetésével: *Czinke István, Gyürky Pál, Széman* Endre és *Singer* S. Leo lelkészek, *Baksay István* kir. tanácsos, idb. *Csapó János*, dr. *Kármán Aladár, Medveczky Sándor, Rábely Miklós* idb., *Szabó József* (Kozma), *Szabó József* mészáros. (A megjelenésben akadályozva volt: *Badinyi Gyula* és dr. *Cziner* Miksa.) A küldöttség szónoka a polgármester volt, ki lendületes és szép beszédben méltatta a közügyeket mindenkor lelkesen szolgáló s a város érdekeit minden tehetségeivel munkáló *Lukács Géza* érdemeit s a legjobb kívánságok kíséretében adta át a diszpolgári oklevelet. A jelen voltak lelkes éljenzéssel kísérték a polgármester szép beszédét s egyenként is üdvözlők az új diszpolgárt, ki a közben oda érkezett *Bornemisza* László alispán és dr. *Löcherer* Tamás közkórházi igazgató-főorvos is meleg szeretettel üdvözölt. — Erre *Lukács Géza* válaszolt a beszédre, s meghatva mondott köszönetet a polgármestertől nyert igazán becses kitüntetésért, melyre érdemes akar lenni ezután is s igéretet tett arra nézve, hogy ép úgy mint eddig, szíves készséggel állott szeretett városa rendelkezésére, annak érdekeit ezental is örömezt fogja munkálni legjobb tudása és tehetsége szerint. — Az elhangzott beszédek után az ünnepelt diszpolgár a küldöttségeket ebédre hívta s a lakoma folyamán *Baksay István* kir. tan., közéletünk tisztas alakja köszöntötte fel *Lukács Géza* szép tószttal, mire a házigazda Rimaszombat város közönségeért emelt poharat s újabb hálás köszönetet mondott a kitüntetésért. *Széman* Endre pépost meleg hangu pohárköszöntőben éltette az ünnepelt szeretetre méltó kedves nejét és családját. Végül *Szabó József* nyug. banki pénztárnok a polgárság szívélyes üdvözlését és jó kívánságait tolmácsolta az új diszpolgár előtt. A kedélyes lakoma az esteli órákig tartott. Megemlítjük még, hogy a diszpolgári oklevél — mely sok izléssel és csinnal készült — a *Rakottyai* Lajos és *Kuchta* Dániel könyvkötészetéből került ki, s szövegét kaligrafikus betűkkel *Schloss* Lajos tanító írta. — *Molnár József* ügyvédnek — a város most megválasztott másik diszpolgárának az oklevelet a küldöttség vasárnap nyújtja át.

Hazatért orvos. Dr. *Zehery István* kir. törvényészi és fogházorvos, a vármegye tisztí alorvosa 4 heti távollét után folyó hó 5-én haza érkezett s átvette hivatalos teendői vitelét.

Nyílt levél. *Farkas* Ábrahám, kerületünk volt országgyűlési képviselője nyílt levelet intézett a kerület választópolgáraihoz. Bizonyára megkapták már a kerületben a választók s méltó figyelemmel és érdeklődéssel olvasták az igazán szép, okos és széles látókörre valló fejtegetéseket, melyek kerületünk volt képviselője nyíltan ad kifejezést politikai hitvallásának és a helyzetre vonatkozó nézeteinek. Sajnos, hogy nem foglalkozhatunk bővebben a nyílt levéllel, mert akkor a politika utvesztőjébe tévednénk, ezt pedig — nem lévén politikai lap — kerülnünk kell. Így csak felhívjuk a figyelmet az érdekes nyílt levélre, mely a volt országgyűlési képviselőnek egyuttal beszámolója is.

Lelkészávalásztás. *Simon* József helybeli ev. ref. segédlelkész az abauj-tornavármegyei Szeszta község ev. ref. egyháza f. hó 1-én tartott papválasztó közgyű-

lésében egyhanguan lelkeszévé választotta. Rendes folyása a dolognak, ha a káplánból pap lesz s ebből a szempontból csak örvendeni tudunk a derék fiatal lelkész elhaladásán; de társadalmi életünk igényei s érdekei szempontjából csak a sajnálkozásnak tudunk kifejezést adni e kiváló zongoraművész távozása fölött, kinek szerepléseit mindig gyönyörrel élveztük s szívesen élveztük volna még jóval tovább is.

A gömörmegei gazdasági egyesület márcz. hó 25-én Tornallyán *Szentiványi* Árpád elnöke alatt tartott közgyűlésén egyhangulag elhatározták, hogy a gazdasági egyesület székhelye Putnokról Rimaszombatba helyeztessék át.

Eljegyzés. *Csorbai* Endre forgácsfalai most megválasztott körjegyző eljegyezte *Zéthy* Miklót Nyustyáról.

Uj erdész. *Blok* Zoltán lemondása folytán megüresedett állásra — 6 pályázó közül egyhangulag — *Skolka* Józsefet, az esztergomi káptalannak letkési erdőgondnokát választotta Jolsva város közönsége.

Megerősítés. A közoktatásügyi ügyvivő *Govrik* Béla gyógyapaedagógiai tanítót — a siket-némák jolsvai iskolájánál való meghagyása mellett — állásában véglegesítette.

A ratkói új pap. A ratkói ág. ev. egyház — a Zachár Sámuel elhalálozásával megüresedett papi állást — a volt segédlelkész szőlőtötte be. Az új papot *Terray* Gy. főesp. mult hó 1-ső vasárnapján iktatta be. A magyaryelvű beiktatás alkalmából úgy az anya-mint a leány egyh. hívei tüntetően többen elhagyták a templomot.

Kitüntetett vivő. Pelsőczy *Hámos* Antal, vármegyénk főispánjának a fia, e hét folyamán Kassán megtartott vivő-versenyen a 3-ik díjjal lett kitüntetve. — Harmadik versenye volt ez rövid idő alatt *Hámos* Antalnak, s ez volt a legsikerültebb, mert az ország legjelesebb két vivoja *Tóth* és *Filótás* után következett mindjárt. — Egyidejűleg arról értesülünk, hogy a fiatal jeles vivő, most a bajnokságért fog versenyezni, — a nyár folyamán pedig Athénbe készül versenyre.

Műkedvelői előadás. A rimaszombati Polgári Olvasókör műkedvelői ifjusága a házalap javára folyó hó 16-án saját helyiségében „Liliomfi” czimvel jótékony-célú műkedvelői előadást rendez. Az előadást táncmulatság fogja követni. — A szereplő műkedvelők sorában látjuk városunk itjabb polgári sarjainak javát, hisz-szük és reméljük, hogy az előadás és a mulatság sikerülni fog. — Helyárak: Tánlásszék 2 kor., körszék 1 korona 60 fill., zártszék 1 kor. 20 fillér, földszinti állóhely 1 kor., karzat 60 fillér. — Jegyek előre válthatók ifj. *Rábely* Miklós könyvkereskedésében. Kezdeté este 8 órakor.

Papválasztás Kálnón. A kálnó-garabi ev. egyház április 1-én tartott közgyűlésében régi jelöltjét *Kalanda* Gyula szkálnoki lelkészé választotta meg, az immár másfél év óta betöltetlen lelképásztori állásra.

Jegyzőválasztás Pelsőczön. F. hó 2-án ment végbe Pelsőczön a jegyzői állás betöltése. A tizenkét pályázó közül egyhangulag *Fridrik* Barnát, az elhunyt jegyző fiát választották meg. A választás teljes rend és nyugalom mellett folyt le. Utána az új jegyző tiszteletére sikerült bankettet tartottak.

Halálozás. *Weisz* Károlyné, *Weisz* Károly volt itteni tekintélyes kereskedő neje, a helybeli izraelita nőegylet volt elnöknője Budapesten 56 éves korában rövid betegség után mult hétfőn meghalt. Nagy részvét mellett temettek el. Halálát kiterjedt rokonság gyászolja.

A balneologiai kongresszuson, mely most folyt le Budapesten, a csúzi fürdő képviselőjében *Molnár* József, *Glós* Arthur, *Pazár* Andor és dr. *Kallós* fürdőorvos jelentek meg s *Kallós* dr. a fürdőről figyelmet keltő, érdekes felolvasást is tartott.

Halálozás. Sztraka *Gódor* János Ráhon f. hó 6-án 47 éves korában meghalt.

Köszönetnyilvánítás. A gömörmegei Takarékpénztár és Hitelbank 15 korona adományaért lapunk utján is hálás köszönetet mond a rimaszombati izr. nőegylet elnöksége.

Adomány. A Varga-család, édes anyjuk halála alkalmából, koszoru megváltás czimén, 20 koronát adományozott a rimaszombati iparos nyugdíjegylet javára. A nemes cselekedért fogadják a nyugdíjintézmény vezetőségének hálás köszönetét.

A dobóczyai népgyűlésre vonatkozólag *Cziprusz* József, Dobóczy község földmivesei nevében azt írja, hogy a dobóczyai földmivések egyáltalában nem azonosítják magukat a nemzetközi szocialisták elveivel s jövőben még kíváncsiságból sem vesznek részt az ilyen gyűlésen s tiltakoznak az ellen is, hogy jövőben községükben ily irányú gyűlést tartsanak.

Diaktüntetés Nagyroczén című multkori közleményünkre *Gyulai* Sándor, az ottani polgári és felsőkereskedelmi iskola új igazgatója czáfolatot küldött be, mely szerint tény ugyan, hogy irodájának ablakát beverték, de nem az ifjuság. Nyilatkozik továbbá, hogy az iskola igazgatója és tanári kara kötelességszerűleg visszatartja a diákságot mindentéle társadalmi és politikai tüntetéstől és az iskola felügyelő hatósága is éber figyelemmel őrködik az iskola felett. Ezen nyilatkozat csak megnyugt bennünket, hogy az állapotok nem olyanok, mint arról értesülve voltunk.

Kokova nagyközség kérelme. A m. kir. belügyminiszter a községi helynevek magyarosításánál *Kokova* nagyközség nevéét „*Rimakóla*”-ra változtatta. A kokovaiaknak ez a név nem tetszett, mert rosszul is hangzik és Kókához valami adoma is fűződik. Folyó hó 4-én tehát egy 10 tagból álló küldöttséggel jelentek meg a m. kir. belügyminiszternél, ahol azt kérték, hogy amennyiben *Kokova* két gyárral is bír, nagy faipara van és e néven ismeretes már a kereskedő világban is, neve „*Rimakokova*”-ra változtassék vissza. A küldöttséget főispánunk, pelsőczy *Hámos* László vezette és a belügyminiszter igéretet tett, hogy kérelmüket kedvezően fogja elintézni. Egyidejűleg ezen küldöttség a kereskedelmi miniszternél is tiszteltgett, ahol pedig azt kérték, hogy a Poltár felé építendő vasut állomása a községben legyen. Itt is kedvező választ kaptak.

Leforrázott gyermek. Oláhpatakon *Müller* János 4 éves kis gyermeke f. hó 4-én mig anyja néhány perczeire kiint járt, beleesett a forró vízzel telt fazékba s megfult.

„Magyar vendéglő magyar lap nélkül“
 ezimel között multkor hírnökre *Reinits* Mór, a tornallyai „Fehér ló“ szálloda tulajdonosa nyilatkozatot küldött be, melyben arról értesít, hogy a bír téves információ alapján, amennyiben ő a „Magyarország“ című lapnak állandó régi előfizetője, a budapesti német lapot is csupa előzékenységből tette az asztalra.

Czirkusz. *Wilson* 40 tagból álló elsőrendű Cirkusz-Varieté társulata Debreczenből városunkba érkezik és husvét 1 ső napján tartja bemutató előadását, 1200 személyre kényelmesen berendezett vízmentesen fedett ponyvasátrában, a társulat kitűnő saját zenekarral rendelkezik.

A várgedei fürdőről irt multkor közleményünkre *Klein Sámuel* megjegyzéseket küldött be hozzánk, melyben különösen azt nehezményezi, hogy megírtuk, miszerint jövőre ha nem építkeznek Várgedén, a lakatot ráverik a fürdőre, meg aztán tagadja, hogy a fürdőtelepről a vendégek szöktek. — Mi csak annyit jegyzünk meg erre, hogy a fürdő fellendülése érdekében tartanók helyesnek és föltétlenül szükségesnek az építkezést; ha mostani tulajdonosa erre nem képes, amint hogy tudunkkal eddig is annyit áldozott a fürdőre, hogy többet aligha bír el, úgy vegye részvénységét a kezébe az ügyet, kelte föl az érdeklődést menőnél szélesebb körben s aztán kövessenek el mindent, hogy a fürdő menőnél modernebbé tétessék, mert bizony kár volna, ha az visszafelé fejlődnek.

A „Három Rózsa“ építésének elhalasztásából pörösködés támadt, amennyiben *Franck Menyhért* bírói eljárást indított a város ellen a szerződés érvénytelenítése iránt, miután ő a szállodát mostani állapotában nem használhatja. A bíróság elrendelte a helyszíni szemléte, mely f. hó 5-kén tartatott meg s *Szászi Kovács Géza* aljárásbíró megjelent *dr. Szentimrey Ákos* Abauj-torna vármegye főorvosa, *dr. Lichtschein Adolf*, *dr. Szabó Károly* orvosokkal, *György Lajos*, *Kozák F.* mérnökkel, *Pitta Lipót* építésszel, *Gede István*, *Gömöri Ede* helybeli és *Bokros J.* miskolci vendéglőssel mint szakértőkkel s eljárásuk után jegyzőkönyvet vettek fel.

Kiadó lakások.

Tamásfalán, a volt *Molnár Lajos-féle házban* két lakás, melyeknek egyike négy szoba, a másik két szoba, konyha, kamara és mellék-helyiségek, azonfelül mindenikhez egy darab konyhakert tartozik, május 1-étől — illetve azonnal is — bérbe vehetők — Bérleti szándékozók forduljanak Rimaszombatba, *Szabó József* mészáros tulajdonoshoz. 3—*

Az Első Leánykiházasítási Egylet

miskolci vezérügynöksége magas fix fizetéssel és jutalék részesedéssel gyakorlott üzletszerzőt alkalmaz. (Ajánlatok fenti ezimre nyújtandók be.) 3—3

Eladó tenyésznyúlak.

Hanák Manó Tiszolcson

„Belga óriás nyúl“ tenyészdejében tenyész-állatok kaphatók. 2—2

1 hónapos darabja 2 korona. 2 hónapos darabja 4 korona. Idősebbek kilogrammonként elősúlyban 2 korona.

Hirdetmény.

210. sz. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter az 1906. évi március 12-én kelt 5811 számú rendeletével a budapest—vác—kassai állami közút 181—182. km. szakaszán levő 66. sz. hid helyreállítását 14100 korona összeg erejéig engedélyezte.

A fentemlített munka kivitelének biztosítása céljából az 1906. évi április hó 23. napjának délelőtti 10 órájára a rimaszombati m. kir. áll. építészeti hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtok felhívtnak, hogy a fentebbi munkát végrehajtásának elvállalására vonatkozó zárt ajánlataikat a kitűzött nap délelőtti 10 órájáig a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

Az ajánlathoz az általános feltételekben előírt, az engedélyezett költségösszeg 5%-ának megfelelő bánatpénznek az állampénztárnál (adóhivatalok, vámbivatalok, sóhivatalok stb.) történt letételét igazoló pénztári nyugta csatolandó.

A szobán forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett m. kir. államépítészeti hivatalnál a rendes hivatalos órákban naponként megtekinthetők.

Az ajánlatokban az árleengedés vagy árfelemelés százalékaival számokkal és betűkkel világosan kiírandók.

Rimaszombat, 1906. március 26.

Jurasko, kir. műszaki tanácsos.

Kiadó lakás.

A **Ferenczi-utca 17. szám** alatt levő három szobás lakás, konyha, pincze és hozzátartozó mellék-helyiségekkel, kis kerttel is május 1-től kiadó. Értekezni lehet **Gömöri Ede** tulajdonosnál; a ház az új gimnáziummal szemben van. 3—*

Kiadó lakás.

A **Kmetty-utca 11. sz.** alatti ház: 3 szoba, konyha, kamara, pincze és mellék-helyiségekkel, a mely a beköltözés előtt már április hóban teljesen jó karba lesz hozva és az összes szobák ujjonnan festve, folyó évi május 1-től bérbe kiadó.

Ugyanitt saját termésű, valódi tiszta kezelést almágyi bor pecsételt üvegekben literenként 40 krajczárjával kapható **Benyó Béla**.

Ujjonnan érkezett női- és férfi-confectio

óriási választékban.

Ajánlom a n. é. közönségnek b. figyelmébe különösen

női- és férfi- divatcikkeit,

melyekből csakis hazai gyártmányt tartok.

Borsalino-kalap, mivel külföldi gyártmány, 7 koronáért árusítom.

REISZ M. női és férfi divatruháza.

Rózsafák

a legszebb fajokban, különféle magasságu, szép, erős koronával kaphatók: továbbá ez idényre **árvácska, nefelejts, százszorszép** vörös és rózsaszinben erős palánták is kaphatók

Vámosy Sándor mű- és keresk. kertésznél **Rimaszombatban, Ferenczy-utca.**

Mégis csak legjobb

a cserépkályha, ha jól megvan csinálva.

Alulírott tisztelettel felhívom a n. é. közönség becses figyelmét, hogy mindennemű kályha- és agyagáru-munkálatokat, lehetőleg korántavasszal sziveskedjenek velem elkészíttetni, mert most féláron — és tekintve az őszi szezonra — minden elhamarkodás nélkül legezelszerűbb

Kész raktár: kályhákban, porcellán fürdőkádákban, fehér takaréktűzhelyekben, tűzálló téglákban.

Mintakályhák **Andrássy-ut 1. sz.** alatt bármikor megtekinthetők és ott értekezni is lehet.

Leginkább levélbeli megkeresést kérek.

Drobnayk Ágoston kályha- és agyagáru-vállalata **Rimaszombat, János-utca 15.**

Hirdetmény.

Imola községre nézve az 1892. évi XXIX. t. cz. értelmében a tényleges birtokosok tulajdonjogának a telek-jegyzőkönyvekbe való bejegyzése és a telek-jegyzőkönyvi bejegyzések helyesbítése iránti s az idézett törvény, illetve az 1893. évi 24366. sz. igazságügyminiszteri rendeletben szabályozott eljárás a község egész területére nézve a m. kir. igazságügyi miniszternek 1905. november 14-én kelt 38533—1905. I. M. I számú rendeletével elrendeltetvén, **e czélből a helyszíni eljárás nevezett községben 1906. évi június hó 5-én d. e. 10 órakor fog megkezdődni.**

Ennélfogva felhívtnak:

1. mindazok, akik a telek-jegyzőkönyvekben előforduló bejegyzésekre nézve okadatolt előterjesztést kívánnak tenni, hogy a telek-jegyzőkönyvi hatóság kiküldöttje előtt a kitűzött határnapon kezdődő eljárás folyama alatt jelenjenek meg és az előterjesztéseiket igazoló okiratokat mutassák fel;

2. mindazok, akik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, de telek-jegyzőkönyvi bejegyzésre alkalmas okirataik nincsenek, hogy az átíratásra az 1886. évi XXIX. t. cz. 15., 18. és az 1889. évi XXXVIII. t. cz. 5., 6., 7. és 9. §-ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött előtt igazolják, avagy oda hassanak, hogy az átruházó telek-jegyzőkönyvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a kiküldött előtt szóval ismerje el és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyét nyilvánítsa, mert különben jogait ezen az uton nem érvényesíthetik, s a bélyeg- és illeték elengedési kedvezménytől is elesnek; és

3. azok, kiknek javára tényleg már megszünt követelésre vonatkozó zálogjog vagy megszünt egyéb jog van nyilvánkönyvileg bejegyezve, ugyszintén az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlesztést kérelmezzék, illetve, hogy törlesztési engedély nyilvánítsa végett a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert ellenesetben a bélyegmentesség kedvezménytől elesnek.

Kir. járásbírósg mint telek-jegyzőkönyvi hatóság.

Tornallya, 1906. március 2.

2—3 **Basillides**, kir. aljárásbíró.

Kitűnő minőségű
Arad hegyaljai borok
 kaphatók a **TOMPA** szállodában.
 Ménesi fehér 40 kr. — Gyoroki fehér 32 kr.
 Ménesi siller 24 kr. 18—26 **Gede István**.

Pályázati hirdetmény.

1490. sz. Rozsnyó r. t. város főterétől kezdődőleg a csucsomi nagy utcán át a rozsnói vasa-gyógyfürdő érintésével Csucsom község u. n. „Hidegkút“ forrásáig vezető 4 kilométer hosszúságu viczinális közút kiépítése folyó 1906. évi április hó 11. napján d. e. 10 órakor a rozsnói járási főszolgabírói hivatalnál megjelentő nyilvános szóbeli versenytárgyaláson vállalatba kiadatik.

Ajánlatok teendők szabadon 1000 korona bánatpénznek előleges letétele mellett, a hatóságilag megállapított költségelőirányzatra tekintet nélkül. Az útépítés azonnal megkezdendő és folyó évi július 1-ig befejezendő. Írásbeli zárt ajánlatok is elfogadtnak. A beadandó ajánlatok fölött az összehívott úti bizottság azonnal határoz. Az elfogadott ajánlat tevője tartozik a vállalat befejeztéig visszatartandó biztosítékul bánatpénzének összegét az elfogadott építési költségösszeg 10%-ának megfelelőleg kiegészíteni s vele a részletes szerződési feltételek megállapítása mellett a szerződés azonnal megkötetik. A visszatartott ajánlattevőknek bánatpénzei azonnal visszaadtnak.

Rozsnyó, 1906. április hó 6.

Nagy Elemér, főszolgabíró.

Vetekedik úgy árban, mint nagyválasztékban Magyarorsz. legnagyobb hasonnemű özégeivel.

Rimaszombatban,
 a kir. járásbírósg mellett

mindennemű sirkövek kaphatók
 nagyválasztékban

és a legolcsóbb
 árban

Horn K. Lénárd

szobrász és kőfaragó
 üzletében.

10—10 **Allandóan**
 kész nagy raktár.

Építkezéshez mindennemű kőfaragó munkák a legpontosabban, legjutányosabban készíttetnek

Hirdetmény.

1968. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék, mint telek-jegyzőkönyvi hatóság közhirre teszi, hogy **Bugyikfala** község tagosítás folytán a 2579/869 sz. Igazságügyi ministeri rendelet értelmében készített telek-jegyzőkönyvi átalakítási tervszet hitelesítetteti és ezzel kapcsolatosan mindazon ingatlanokra nézve, a melyekre az 1886. évi XXIX. t. cz. 1889. évi XXXVIII. t. cz. és 1891. XVI. t. cz. a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892. évi XXIX. t. cz. ben szabályozott eljárás és a telek-jegyzőkönyvi bejegyzések helyesbítése foganatosíttatni fog.

E czélből a helyszíni eljárás a nevezett községben **1906. évi május hó 14-én** veszi kezdetét.

Ennélfogva felhívtnak:

1. Az összes érdekelt, hogy a hitelesítési tárgyaláson személyesen, vagy meghatalmazott által jelenjenek meg és az új telek-jegyzőkönyvi tervszet ellen netaláni észrevételeiket annál bizonyosabban adják elő, mert a régi telek-jegyzőkönyv végleges átalakítása után a téves átvezetésből eredhető kifogásokat jóhízemű harmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetik.

2. Mindazok, a kik a telek-jegyzőkönyvekben előforduló bejegyzésekre nézve okadatolt előterjesztést kívánnak tenni, hogy a telek-jegyzőkönyvi hatóság kiküldöttje előtt a kitűzött napon kezdődő eljárás folyama alatt jelenjenek meg és az előterjesztéseiket igazoló okirataikat mutassák fel.

3. Mindazok, a kik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, de telek-jegyzőkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, hogy az átíratásra az 1886. évi XXIX. t. cz. 15—18 és az 1889. évi XXXVIII. t. cz. 5, 6, 7, és 9. §-ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött előtt igazolják, avagy oda hassanak, hogy az átruházó telek-jegyzőkönyvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a kiküldött előtt szóval ismerje el és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyét nyilvánítsa, mert különben jogait ezen az uton nem érvényesíthetik, és a bélyeg és illeték elengedése kedvezménytől is elesnek; és

4. Azok, kiknek javára tényleg már megszünt követelésre vonatkozó zálogjog, vagy megszünt egyéb jog van nyilvánkönyvileg bejegyezve, ugyszintén az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlesztést kérelmezzék, — illetve, hogy törlesztési engedély nyilvánítsa végett a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert ellenesetben a bélyegmentesség kedvezménytől elesnek.

A Kir. törvényszék, mint telek-jegyzőkönyvi hatóság Rimaszombatban, 1906. évi április hó 3-án.

1—3 **Dr. Musotter** kir. tszéki bíró.